

- 2) забулдыга; 5) ануліраваць
3) семдзесят;
10. Адзначце размоўныя фразеалагізмы:
1) ад шчырага сэрца; 4) вушы развесіўшы;
2) жывое слова; 5) лезці на ражон
3) трымаць сябе ў руках;
11. Закончыце фармулёўку:
Перавага роднага склону назоўнікаў уласціва такому стылю, як _____ .
12. Закончыце фармулёўку:
Пашыранасць плеанастычных канструкцый назіраецца ў такім стылі, як _____ .
13. Адзначце спецыфічныя рысы публіцыстычнага стылю:
1) лагічнасць; 4) адсутнасць метафар;
2) ацэнчанасць; 5) публічнасць
3) адметны характар вобразнасці;
14. Закончыце фармулёўку:
Інтанацыя, жэсты, міміка – характэрныя рысы такога стылю, як _____ .
15. Адзначце сінтаксічныя канструкцыі, уласцівыя афіцыйнаму стылю:
1) белае золата; 4) сілавая ведамства;
2) храмасомы бюракратызму; 5) на аснове вышэйпададзенага
3) у мэтах падрыхтоўкі;
16. Адзначце жанры публіцыстычнага стылю, набліжаныя да мастацкіх тэкстаў:
1) рэцэнзія; 4) рэпартаж;
2) эсэ; 5) нарыс
3) карэспандэнцыя;
17. Закончыце фармулёўку:
Паслядоўнасць моўных адзінак, аб'яднаных сэнсавай і граматычнай сувяззю, гэта _____ .
18. Закончыце фармулёўку:
Тып сказа, у якім група выказніка знаходзіцца перад групай дзейніка, характэрны для такога тыпу тэксту, як _____ .
19. Адзначце асаблівасці разважання:
1) пералік розных прымет прадмета; 4) агульнае ўражанне;
2) доказ тэзіса; 5) вывады
3) дэталёвая характарыстыка прадмета;
20. Адзначце тып тэксту:
Елка была старая, магутная – можа, з метр, можа, болей у камлі. Сукі пачыналіся высока, у рост чалавека, але раскідвалі голле так шырака, што не маглі ўтрымаць уроўні з зямлёй ні зялёную мятлу-кучомку, ні саміх сябе, апускаліся ўніз, выгіналіся дугой, дастаючы да самай зямлі. Зверху налягалі другія лапкі – зелянейшыя, маладзейшыя, густа аброслыя іголкамі, робячы з елкі тое, што называецца словам “шацёр” (А.Кудравец. “Бацька”).
1) апісанне;
2) апавяданне;
3) разважанне
21. Адзначце структурную адзінку, якую ўяўляе сабой тэкст:
У нашай краіне штогод выбіраецца самая нашая птушка птушкаю года. І не дзіва, што першаю такою птушкаю-сімвалам быў асвечаны белы бусел. Потым была пліска, альбо сітаўка. Тая, што нібыта спявае хвосцікам. Ці то дырыжыруе сама сабе: хвосцік уверх-уніз, уверх-уніз.

Пасля амялушка. Птушкаю Беларусі 2003 года абраны верабейка, 2004 – ластаўка, 2005 – кнігаўка (Я.Сіпакоў. “Нашы святыні і сімвалы”).

- 1) сказ;
- 2) праявічая страфа;
- 3) фрагмент

22. Адзначце правільнае азначэнне абзаца:

- 1) форма перадачы чужога маўлення;
- 2) звышкантэкст;
- 3) кампазіцыйна-стылістычная адзінка тэксту;
- 4) інтэртэкстуальны прыём;
- 5) закончаны твор

23. Адзначце формы злучэння самастойных сказаў пры ланцужковай сувязі:

- 1) сінтаксічная анафара;
- 2) лексічны паўтор;
- 3) сінтаксічны паралелізм;
- 4) сінонімы;
- 5) займеннікавы паўтор

24. Адзначце тып сувязі сказаў у тэксце:

Сумна бялела неба на ўсходзе, і недзе над полем усё звінеў і звінеў першы жаваранак. На маладой траве густа халадзела раса. Нізка над жоўтым папарам заплакала кнігаўка – нехта, мусіць, так рана патрывожыў яе гняздо. За папарам зелянеў рэдкі малады лубін – увесь аж сівы ад расы, -- у ім, пэўна, нешта рабілася (В.Адамчык. “Сонечны зайчык”).

- 1) ланцужковая;
- 2) паралельная;
- 3) далучальная;
- 4) камбінаваная

25. Закончыце фармулёўку:

Тэкставая паслядоўнасць адзінак, створаная рознымі моўнымі ярусамі, гэта _____.

26. Закончыце фармулёўку:

Вобраз, які не тоесны асобе пісьменніка, але і не адарваны ад яе, гэта _____.

27. Адзначце асаблівасць маўлення, характэрную для “аб’ектыўнага” аповеду:

- 1) ад 1-й асобы;
- 2) ад 2-й асобы;
- 3) ад 3-й асобы

28. Закончыце фармулёўку:

Сродкі суб’ектывацыі аповеду, якія адлюстроўваюць чужое маўленне, гэта _____.

29. Адзначце кампазіцыйныя прыёмы суб’ектывацыі аўтарскага аповеду:

- 1) прыём уяўлення;
- 2) выяўленчы прыём;
- 3) прыём кантрасту;
- 4) мантажны прыём;
- 5) алітарацыя

30. Адзначце прыём суб’ектывацыі аўтарскага аповеду ў тэксце:

У хвіліны спакойнай разважлівасці крыўду змяняў одум: ці ж Васіль вінаваты ў тым, што не можа пайсці? Ці ж можна вінаваціць чалавека, што ён жыве так, як умее? Як душа вядзе? Што ён не можа іначай, што яму так цяжка мяняць? Што тое, што аднаму лёгка, другому – такое цяжкае, што сілы не мае пераступіць! (І.Мележ. “Людзі на балоце”).

- 1) мантажны;
- 4) славесны (простая мова);

- 2) уяўлення; 5) выяўленчы
3) славесны (няўласна-простая мова);

Варыянт 2

1. Закончыце фармулёўку:

Сістэма моўных сродкаў, прызначаная для абслугоўвання сферы бытавых зносін, --

_____ .
2. Адзначце функцыянальныя стылі, якім найбольш уласціва ўнармаванасць моўных сродкаў:

- 1) афіцыйна-справавы; 4) мастацкі;
2) навуковы; 5) гутарковы
3) публіцыстычны;

3. Закончыце фармулёўку:

Манаграфія, артыкул, даклад – жанры такога стылю, як _____ .

4. Адзначце, да якога стылю, падстылю і жанру адносіцца тэкст:

Найбольшую цікавасць, як правіла, выклікаюць пытанні паходжання асобных слоў і выразаў. І гэта зразумела, таму што чалавек часам ужывае іх, не ведаючы дакладнага сэнсу, унутраных сувязей з іншымі словамі.

Прыгадаем, што нават дзеці дашкольнага ўзросту часам самастойна шукаюць этымалогію слоў. Адночы давялося пачуць: "Насоўка – гэта таму, што яна на нос насоўваецца?" Мусіць, кожны дарослы (і тым больш педагог) можа прыгадаць уласныя назіранні, якія паказваюць, як дзеці шукаюць вытокі слова.

Вызначэнне словаўтваральнай структуры, так неабходнае для засваення правапісу, -- свайго роду этымалагічны аналіз: вылучаецца група вытворных слоў, вызначаецца іх карань, які пэўным чынам раскрывае ўнутраны сэнс слова і тлумачыць, чаму рэчы і з'явы так названы (Л.Выгонная. "Пуржыць, паўзе мяцеліца...": Гутарка пра вытокі "зімовых" словаў).

- 1) афіцыйна-справавы, адміністрацыйна-канцылярскі, характарыстыка;
2) публіцыстычны, мастацка-публіцыстычны, эсэ;
3) навуковы, навукова-папулярны, артыкул;
4) мастацкі, праявічны, апавяданне;
5) гутарковы, размоўна-афіцыйны, паведамленне

5. Адзначце найбольш характэрную асаблівасць публіцыстычнага стылю:

- 1) стылізацыя;
2) ужыванне індывідуальна-аўтарскіх метафар;
3) выразная аўтарская пазіцыя;
4) наяўнасць экспрэсіўных сінтаксічных канструкцый ва ўсіх жанрах стылю;
5) выкарыстанне дзеяслоўных формаў, якія выражаюць імгненнасць дзеяння

6. Адзначце канцылярызмы:

- 1) аказанне дапамогі;
2) выйсці на заслужаны адпачынак; 4) сустрэча ў вярхах;
3) спяваюць ужо жаўранкі; 5) у мэтах падрыхтоўкі

7. Адзначце стылістычныя фігуры:

- 1) анафара;
2) алегорыя; 4) аксюмаран;
3) увасабленне; 5) гіпербала

8. Адзначце спалучэнні з тропамі:

- 1) лес махае галавою;
 2) радасны сум;
 3) малінавы захад;
- 4) сосны, нібы рыцары ў шаломах;
 5) моўчкі казаць
9. Адзначце словы з функцыянальна-стылістычнай канатацыяй:
- 1) рэлятыўны;
 2) ён;
 3) плесціся;
- 4) дом;
 5) ветразь
10. Адзначце кніжныя фразеалагізмы:
- 1) вушы вянуць;
 2) кануць у лету;
 3) заткнуць глотку;
- 4) мафусаілаў век;
 5) разводзіць тары-бары
11. Закончыце фармулёўку:
 Ужыванне дзеяслоўных формаў цяперашняга часу са значэннем “цяперашні прадпісання”, характэрны для такога стылю, як _____ .
12. Закончыце фармулёўку:
 Функцыя ўздзеяння ажыццяўляецца праз выкарыстанне разнастайных стылістычных прыёмаў у сінтаксісе такога стылю, як _____ .
13. Адзначце спецыфічныя рысы мастацкага стылю:
- 1) славесныя рады індывідуальна-аўтарскіх метафар;
 2) адкрытая аўтарская пазіцыя;
 3) пераважна вусная форма зносін;
 4) эстэтычнае ўздзеянне;
 5) дакладнасць інфармацыі
14. Закончыце фармулёўку:
 Камбінаторныя прырашчэнні сэнсу слоў найперш уласцівы такому стылю, як _____ .
15. Адзначце сінтаксічныя канструкцыі, уласцівыя гутарковаму стылю:
- 1) пірог – пальчыкі абліжаш;
 2) прыняць да ведама;
 3) слухалі мы слухалі;
- 4) узяў ды і скокнуў;
 5) неабходна заўважыць, што
16. Адзначце афіцыйныя дакументы, у якіх моўныя сродкі ў пэўнай ступені адвольныя:
- 1) пасведчанне;
 2) заява;
 3) дыплом;
- 4) рэкамендацыя;
 5) характарыстыка
17. Вызначце і запішыце тэрмін, які часта **выкарыстоўваецца пры аналізе мастацкіх і публіцыстычных тэкстаў**. _____ .
18. Закончыце фармулёўку:
 Сказ, у якім склад дзейніка малалікі і ўся актыўная інфармацыя сканцэнтравана ў складзе выказніка, характэрны для такога тыпу тэксту, як _____ .
19. Адзначце асаблівасці апавядання:
- 1) асноўная думка (тэзіс);
 2) агульная ацэнка;
 3) завязка
- 4) розныя часавыя адносіны;
 5) паслядоўнасць
20. Адзначце тып тэксту:
*Любуючыся красой палёў, думаў пра нейкага дзядзьку з вунь таго хутара ці з гэтай во вёскі: як жа ён успрымае ўсё гэта харакство? Проста жыве ў ім, у спакоі ішчаслівага спажыўца? Як птушка?
 А хто ж тады песні складаў народныя?
 А мы адкуль узяліся – тыя, што пішам?.. (Я.Брыль. “Пошукі слова”).*

- 1) апісанне;
- 2) апавяданне;
- 3) разважанне

21. Адзначце структурную адзінку, якую ўяўляе сабой тэкст:

Размоўны стыль характарызуецца значна меншай выразнасцю вымаўлення ў параўнанні з афіцыйным літаратурным маўленнем. У сувязі з тым, што наведамляецца, як правіла, аб вядомых суб'ектніку звестках, фактах, моўца не напружвае органы маўлення. У хатняй неафіцыйнай абстаноўцы, калі суб'ектнікі разумеюць адзін аднаго літаральна з паўслова, у асобым напружанні органаў маўлення няма патрэбы.

Вуснае размоўна-бытавое маўленне характарызуецца таксама рытмізаванасцю: чаргаваннем націскных і ненаціскных сегментаў маўлення, відаць, заснаваным на фізіялагічным рытме дыхання. Многія словы тут фактычна страчваюць націск, вымаўляюцца вельмі каротка і невыразна, аб'ядноўваючыся з націскным словам у адзін такт.

Значную ролю ў размоўна-бытавым стылі адыгрывае інтанацыя. Яна нясе вялікую сэнсавую, мадальную і эмацыянальную нагрузку. Пры сінтаксічнай і фанетычнай непаўнаце, рознага роду перабіўках, устаўках інтанацыя аказваецца асноўным сродкам не толькі выразнасці, але і граматычнай арганізацыі выказвання. Толькі пры дапамозе інтанацыі можна ў поўнай меры перадаць усю гаму сэнсавых і эмацыянальных адценняў выказвання. Разнастайныя інтанацыйныя і тэмбравыя змяненні, а таксама пералівы эмацыянальна-экспрэсіўных фарбаў, мадальных ацэнак робяць маўленне натуральным, жывым, выразным (“Асновы культуры маўлення і стылістыкі”).

- 1) сказ;
- 2) праявічая страфа;
- 3) фрагмент

22. Адзначце правільнае азначэнне праявічай страфы:

- 1) паралельная сувязь сказаў;
- 2) ланцужковая сувязь сказаў;
- 3) частка тэксту ад аднаго чырвонага радка да другога;
- 4) структурна-сэнсавая частка тэксту;
- 5) сукупнасць слоў, словазлучэнняў, сказаў

23. Адзначце асаблівасці паралельнай сувязі сказаў:

- 1) лексічная непаўната;
- 2) паралелізм у будове сказаў;
- 3) апісваемыя дзеянні змяняюцца адначасова;
- 4) анафарычныя строфы;
- 5) парцэляваныя канструкцыі

24. Адзначце тып сувязі сказаў у тэксце:

Была пасля багатая прыгажосць нашых двухсот кіламетраў – паміж зелянінаю сопак, на арліных перавалах, у далінах, прастрэленых вячэрнім сонцам.

Быў шум у паўцемры – шумела Японскае мора.

Была цішыня – у тайзе, калі мы спыняліся і ўражана глядзелі на бясконцыя побліскі ў цемры казачных светлячкоў (Я.Брыль. “Сімвал”).

- 1) ланцужковая;
- 2) паралельная;
- 3) далучальная;
- 4) камбінаваная

25. Напішыце, якой **катэгорыяй з'яўляецца славесны рад**. _____ .

26. Закончыце фармулёўку:

Вобраз, які з'яўляецца формай літаратурнага артыстызму пісьменніка, гэта _____ .

27. Адзначце асаблівасць маўлення, праз якое выяўляецца вобраз апавядальніка:

- 1) ад 1-й асобы;
- 2) ад 2-й асобы;
- 3) ад 3-й асобы;
- 4) ад 3-й асобы, калі ў творы ўжыты стылістычна афарбаваныя адзінкі

28. Закончыце фармулёўку:

Сродкі суб'ектывацыі аўтарскага аповеду, якія адлюстроўваюць кампазіцыйна важнае перамяшчэнне пункту гледжання, гэта _____ .

29. Адзначце славесныя прыёмы суб'ектывацыі аўтарскага аповеду:

- 1) градацыя;
- 2) простая мова;
- 3) недаказ;
- 4) няўласна-простая мова;
- 5) унутраны маналог

30. Адзначце прыёмы суб'ектывацыі ў тэксце:

Лабановіч стаяў каля расчыненага акна. Штось прыемнае і радаснае ўлівалася яму ў душу ад гэтых новых малюнкаў і ад гэтага размашыстага бегу машыны. Борзда адыходзіла назад станцыя з высокаю вадакачкаю, закрываючыся свежаю зелянінай раслін. Рассыпаючы сноп залатых стрэл, велічна выплывала сонца з-за краю зямлі над прасторамі зялёнага палескага мора (Якуб Колас. “На ростанях”).

- 1) славесны (унутраны маналог);
- 2) славесны (няўласна-простая мова);
- 3) мантажны;
- 4) уяўлення;
- 5) выяўленчы

Адказы да тэставых заданняў

Варыянт 1	Варыянт 2
1. Публіцыстычны стыль	1. Гутарковы стыль
2. 2	2. 1,2
3. Публіцыстычны	3. Навуковы
4. 4	4. 3
5. 3	5. 3
6. 1,3	6. 1,5
7. 2,4,5	7. 1,4
8. 3,4	8. 1,3,4
9. 2, 4	9. 1, 3, 5
10. 4,5	10. 2,4
11. Навуковы	11. Афіцыйна-справавы
12. Гутарковы	12. Публіцыстычны
13. 2,3,5	13. 1,4
14. Гутарковы	14. Мастацкі
15. 3,5	15. 1,3,4
16. 2,5	16. 4,5
17. Тэкст	17. Кантэкст
18. Апісанне	18. Апавяданне
19. 2,5	19. 3,5
20. 1	20. 3
21. 2	21. 3
22. 3	22. 4
23. 2,4,5	23. 2,3,4
24. 4	24. 2
25. Славесны рад	25. Катэгорыя тэксту
26. Вобраз аўтара	26. Вобраз апавядальніка
27. 3	27. 1,4
28. Славесныя сродкі	28. Кампазіцыйныя сродкі
29. 1,2,4	29. 2,4,5
30. 3	30. 4,5

Падрыхтавала Таццяна Старасценка